

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3263/2020. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Balassagyarmati Törvényszék 14.Beüf.592/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magányszemély személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Balassagyarmati Törvényszék 14.Beüf.592/2018/2. számú végzése ellen, alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó édesapja feljelentése alapján testi sértés miatt rendőrségi nyomozás volt folyamatban. A rendőrség a nyomozást megszüntette arra hivatkozással, hogy nem állapítható meg bűncselekmény és a nyomozástól nem várható eredmény. Az eljárást megszüntető rendőrségi határozat ellen panaszt tett az indítványozó édesapja az illetékes ügyészségen. Az ügyészség a panaszt elutasította. Az indítványozó édesapja időközben elhalálozott, helyére lépett a fia, aki magánvádas eljárást kívánt indítani a Balassagyarmati Járásbíróságon. A Balassagyarmati Járásbíróság a testi sértés vétsége miatt indult büntetőeljárás a 22.Bpk.432/2018/2. számú végzésével megszüntette arra hivatkozással, hogy az indítványozó a törvényes 30 napos határidőn túl lépett a néhai sértett helyébe, ezért nincs joghatályos magánindítvány, emiatt a büntetőeljárásnak nincs helye.
- [3] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék – az elsőfokú bíróság végzésében kifejtett indokokkal ugyan nem mindenben egyetértve – a fellebbezést alaptalannak ítélte. A folyamatban volt nyomozást illetően rögzítette, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 173. § (2) bekezdés alapján a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető. Ez nem kizárólag azokra az esetekre vonatkozik, ha az eljárás megindítása után új adatok vagy tények kerülnek napvilágra, hanem azokra az esetekre is, ha a büntetőügyben eljáró hatóságnak az ügyvel kapcsolatos jogi értékelése megváltozik, ez utóbbi eset is alapul szolgálhat a magánindítvány előterjesztésére való felhívásra. Azonban kiemelte, hogy a jogosult halála esetén a hatóságokat nem terheli a magánindítvány megtételére utaló felhívás.
- [4] Rámutatott ugyanakkor a másodfokon eljáró törvényszék, hogy a nyomozó hatóság az eljárást azért szüntette meg, mert nem látta (sem közvádra, sem magánvádra üldözendő) bűncselekmény elkövetését megállapíthatónak a Be. 190. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint, ezért semmilyen indoka nem volt arra, hogy a fenti szabályok szerint járjon el.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt, álláspontja szerint a magánindítvány hiányának törvénysértő megállapítása önkényes és megszorító jogértelmezés, ami nemcsak eljárási törvénybe ütközik, de a jogérvényesítés lehetőségétől zárja el az indítványozót, ezáltal sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot és annak részjogosítványát képező bírósághoz való jogot. Ezért a támadott bírósági döntés sérti az Alaptörvény I. cikkébe, B) cikk (1) bekezdésébe, R) cikk (1)–(2) bekezdésébe, és 28. cikkébe foglaltakat, továbbá a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot biztosító XXVIII. cikk (1) bekezdésébe, azon belül is a hatékony bírói jogvédelem követelményébe ütközik. Beadványában részletesen ismertette a vonatkozó – álláspontja szerint a bíróságok által tévesen alkalmazott – eljárási szabályokat, valamint alkotmánybírósági határozatokat is felhívott.
- [6] Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, tájékoztatva arról, hogy részben olyan alaptörvényi szakaszok sérelmére hivatkozik, melyek az indítványozó számára nem biztosítanak alapjogot, így ezekre az alaptörvényi rendelkezésekre alapított indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek. Beadványa továbbá nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámasztott

indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésével.

- [7] Az indítványozó a felhívásnak határidőben eleget téve, részben megismételte, részben – a bizonyítási eljárás részleteivel – kiegészítette a korábbi beadványában előadottakat, illetve pótlólag megjelölte az Alaptörvény II. cikkét, és további alkotmánybírói határozatokat is felhívott.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A sérelmezett bírósági végzéssel zárult ügyben az indítványozó édesapja szerepelt sértettként, elhunytát követően lépett helyébe az indítványozó, akire vonatkozóan a végzés rendelkezést tartalmaz, az ügyben tehát érintett. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Balassagyarmati Törvényszék 14.Beüf.592/2018/2. számú végzését 2019. január 29. napján az indítványozó vette át, az alkotmányjogi panaszt 2019. április 1-jén adta postára. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére a törvényes határidőn belül került sor, az ügyben a felülvizsgálat kizárt, perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [11] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontját, és az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panaszeljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági végzést, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági végzés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [12] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható.
- [14] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [15] Hasonlóképpen nem alapjogot tartalmaz az indítványozó által felhívott R) cikk, valamint 28. cikk, így alkotmányjogi panasz ezekre szintén nem alapozható {3081/2015. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [16] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panaszbeadványában az Alaptörvény I. cikk, II. cikk, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági végzések) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A nyomozó hatóság az eljárást azért szüntette meg, mert nem látta bűncselekmény elkövetését megállapíthatónak, és az eljárás folytatásától sem volt várható. Az alkotmány-

jogi panasz végső soron arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a hatóságoktól és a bíróságoktól eltérő módon értékelje a nyomozás megszüntetését, illetve a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.

- [17] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálataira nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [18] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bíróság döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2020. június 16.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1062/2019.

